

ԴԱՅԱՍՏԱՆ

Ի Ր Է Ք Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԵՊԻՍԹՈՒՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՌԵՒՏԻՐԱԿԱՆ

Տարեկան գին կանխիկ լրուուել 100: Վեցամսեայ գին լրուուել 52 1/2: Եռամսեայ գին 26 3/4:
Հինգ ստորագրուող գանձին մէկ օրինակ իրեն ձրի դիտի արուի:
Այս Լրագիրը ամէն շաբաթ օրերը կը հրատարակուի:

Պոլսէն դուրս գացած Լրագիրներուն փոխարին ծախքը տաճոցին վրայ է:
Իր շափին համար շուր մը հրատարակել ուցըցը դիտի վճարէ տոցին 40 փարայ:
Հրատարակող գրողը ծանուցու մը ձրի է: Դուրսէն եկած նամակներուն փոխարին ծախքը իրկոցը դիտի վճարէ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ն Ե Ր Ք Ի Ն Ի ՈՒ Ր Ե Ր

ՊՕԼԻՍ 18 ՅՈՒՆԻՍ

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

ՎՐԱՅ

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հարգանքներով:

Ընկերութիւն:

ՍԱՍՆ:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

1 ՏՆ. ԹԻՒ 141-142-143-145-146-147-149-150
151-152-154:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

Երբեք մարդիկ չեն կարող հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը, երբ չեն հասկնալ իրենց իրական դրությունը:

անոնց մէջ ալ հիմա երեք կողմնակցութիւն կայ: Ուսանող Պ. Ստեփան Եսեւեան կ'երթան ուսանող Պ. Պիւֆուրին և ուսանող ալ Պ. Պէռլիէին: Այս վերջիններս ետեւէն գացողները հին օրինակներէն են որ 150 ի չափ կան: Բաւական մարդ առջի բերանը ընտրութեան վրայ վէճ եղած ժամանակը ասոնց միանցան. և շատ կը վախճուէր որ խառնակութիւն մը չըլլայ ժողովին մէջ, բայց հիմա այս վախը փառացեալ:

— Ժողովին նոր արահը նորոգութեան կարօտ ըլլալուն, օրէնսդրական ժողովի հին պատգամաւորներուն խորհրդարանը պիտի ըլլայ մինչեւ որ նորոգութիւնը լրջնայ:

— Բոլոր երեսփոխանները միաբերան յանցաւորներուն ընդհանուր թողութիւն տալ որոշեցին, որով ժողովուրդին շատ սիրելի եղան:

— Արտակազմներուն կողմին խնդրելով անանկ արտակազմ որ տակէ ետեւ Վերմանիայի գործերուն վրայով գլխաւորապէս Պ. Սալթը խօսի և իւր տալիսի գործերուն վրայով ալ Պ. Էստիւ — Ուսանողներէն:

Փարիզի մէջ առհասարակ անանկ կը խօսին որ Վարդիայի հասարակականութիւնը տանիմաքայլայ օգնելու համար նաւաստորմիջ մը կը խաւրէ, նոյնպէս ուսուր. այս վերջինին նաւաստորմիջը Բ. Բէնհակ ասոր վաղը կը հասնի եղեր:

— Քօնապէն մեռնողներուն թիւը մինչեւ օրը 600 ի հասեր է: Ասոնց մէջն է՝ Էրսեն նաև Սալթը խօսի Պիւֆուրին:

ԱՆԳԵՂԱՆ: Սիւն խաղաղ վիճակի մէջ է: Սիւնայի ամէն մարդ սա կը դիտէ որ արտաքին գործերը վերջնական մը պիտի գտն կայանան:

— Լահուրի տէրութեան գանձը քօնա՝ Դուր, այսինքն Էստիւ Սալթը անուն մեծ գոհար մը կայ եղեր, հիմա անգլիացիք այս անգին քարը Էստիւ խաւրէր են որ ազգին կողմէն թագուհին ընծայ տրուի:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ: Արդային ժողովը Սթուտարտ փոխադրուեցաւ և այս բանին համար Սթուտարտ պարկի թագաւորը բողոքեց է, որովհետեւ իւր տէրութեանը մայրաքաղաքն է:

— Պոտսդամի տարածքները տակաւին չեն հինաւորուիր, կ'ուզեն որ Պոտսդամի գոհարին հետ դաշնադրութիւն մը ընեն և անանկ զենքերին վար գլխեն: Բոլորը խոստացաւ որ թէ որ հնազանդին նէ բողոքին յանդիմանը կը ներէ, բայց ի պատասխաններուն գլխաւորներէն ու հեղինակներէն է Քայց ամանը կ'ըսեն որ նորէն ապստամբները կտանալ, բոլորեան զօրաց հետ զարնուէր են, և Սանհիմ քաղաքն ալ զիւրութեամբ առեր են:

ԱՆՍՏՐԻԱ: Ռուսի կայսրը Վէննա պիտի գայ Աւստրիայի կայսեր հետ տեսութիւն ընելու. ուստի հոն մեծ պատրաստութիւն կը տեսնուի փառաւոր ընդունելութեան համար:

Այս տեսութիւնը, կ'ըսեն Բաւարիական ուստի Քօնիային հետ միացունելու համար է: Հնար է աս բանը իրաւ ըլլայ, որովհետեւ ուսուր այս շտապ ծախք, այստի պիտի միայն Աւստրիային օգտին համար չի գնիր:

— Ֆրանքֆորտ օրագիրը կ'ըսէ որ, ուստի զօրաց մէկ մարդ Բաւարացիք երեք է և վաղը դէպ ի Օտենպուրկ պիտի երթայ: Ռուսի զօրաց 20,000 ը պիտի բանակի այս քաղաքին առջեւ:

Իբրեւ հաստատ կ'ըսեն որ Կոնիէ զօրացեալը Լէպալիէ դէմ կ'երթայ 8000 զօրով և միտքը Բաւարիա մտնել է. ուստի պէտք է որ կայսերական զօրքը Սթուտարտի մէջ եւեթիկ ըլլայ:

— Վէննայի օրագիրներուն ամէն ալ Բրուսիայի խորհրդարանին գերմանական գործերուն մէջ բռնած քաղաքականութիւնը կը պատահական է: Այս մասին քօնապէս օրագիրին մէջ ասանկ գրուած է:

«Վերմանիան գլխաւոր երկիրներուն նուիրակները տասն և հինգ օրէ ի վեր Պէռլիէն ժողովուրդն են Վերմանիայի սահմանագրութեան հիման վրայ խօսքերին մէկ տեղ բերելու: Սիւնէ հիմա տակաւին որոշածին յայտնի չէ: Երբեմն կ'ըսեն որ քաղաքական նոր բարեկարգութեան մէջ Աւստրիայի համար մէկ յարմար չափով մը չի կայ, երբեմն ալ կ'ըսեն որ Պիւֆուրիէն կամակոր ընդգիւծութիւնը ընկճելու համար փորձեր կը փորձեն: Սիւնէ որ Վերմանիայի մէջ խաղաղութիւնը չի հաստատուի և օրինակը յարգը տեղը պահուելու չընկնի, մինչեւ որ օրինակը իշխանութիւն մը հաստատուելով խոստութեամբ իւր պաշտօնը չի խաւարէ, ինչ առաջարկութիւն որ Պէռլիէն գայ մեղքն ընալ չի պիտի կրնայ գերմանացիները համոզեր նոր եկած ձիւնի պէս մաքուր ու անարատ ալ ըլլայ:

— Երբ օրագիրը կը գրէ որ, Պէռլիէն խել մը մարդիկ կան որ անխհեմութեամբ ջանք կ'ընեն որ Բրուսիայի թագաւորը բոլոր Վերմանիայի կայսր ըլլայ: Կ'երեւայ որ այս մարդիկը թագաւորին բաւական չեն, բայց թշնամի ալ չեն. նախարարաց հետ համակամ չեն, բայց անոնց կամքն ալ խիստ շատ հեռու չեն: Բողք մը եկեր վերջապէս ծածկեր է Պէռլիէն քաղաքական գործերուն երեսը: Վեր գիտցածը աս է որ Վերմանիայի մեծ տէրութիւնները տակաւին լաւ մը իրարու միտք չեն հասկըցած և չի պիտի կրնան ալ հասկընալ մինչեւ որ իւրաքանչիւրը մեծամեծ շնորհներ չընէ իւր ժողովուրդին: Բրուսիան Ֆրանքֆորտի ազգային ժողովին գլխաւորութիւնը չուզէ ընդունել, բայց իւրեն ալ գլխաւորութիւնը տակաւին մէկ գերմանական տէրութիւն մը չընդունել: Արդային ժողովին գլխաւորութիւնը քաղաքացաւ, ուստի հարկաւ Բրուսիան ալ իւր ուղածները չի պիտի կրնայ քաղցունել ազգային ժողովին ուղածներուն հաւանակելով:

ԻՏԱԼԻԱ: Հոռոմայէն եկած լուրերը խիստ հարկաւոր լուրեր են: Յունիսի 2 ին գաղղիացիք բռնաւ կ'արքայեն հոռոմայէնը որ քաղաքին դռները բանան բայց ասոնք բնաւ անմիջ չի զենելով անոնց դէմ ուրէն պատերազմելու պատրաստութիւն տեսած են: Ռուսի գաղղիացիք ալ յարձակում մը ընելով քանի մը աղէկ դիմեր ձեռքերին հասուցեր են, չորս օր շարունակ պատերազմեղեր է, և գաղղիացիք քիչ մարդ կորսնցունելով շատ վատաւ ըրեր են: Բայց քօնա ֆօլիօ Դալիէ օրագիրը ընդ հակառակին կ'ըսէ որ, գաղղիացիք բան մը չի փաստելէն ետեւ ձեռքերին ունեցած աղէկ դիմերն ալ կորսնցունելին 10 օր պատերազմելէն ետեւ. վերջապէս դեռ գաղղիացիք ձեռքը անանկ մէկ դիմը չի կայ որ անկէ Հոռոմայէն կ'արդ ըլլան:

— Աւստրիայի դէպ ի Հոռոմայի վրայ առաջ կը քալեն, բայց կ'երեւայ որ գաղղիացիք առջեւ չի պիտի կորն, որովհետեւ Ռուսիո զօրացեալն բռնած ձախցան անանկ կը գուշակուի:

— Սպանեօնները (Թեոֆիլոս մտեր են որ Հեռոմայի ու Երթուրի սահմանագրութիւն մօտ հըռոմայեցի քաղաք մըն է:

— Երթուրի թանկերն ալ նորէն Հոռոմայի երկիրը մտեր են:

— Թեոֆիլոսի քօնապէս անուն օրագիրը կը գրէ որ, իտալացի թիւօյեղները որ Աւստրիայի հրաւտակ են, ուր ելեր են կառավարութեան դէմ: Պէռլիէն և Պէռլիէնի ձորերուն մէջ բոլոր գիւղացիք ոտքի վրայ են: Այս ժողովուրդը որ բաւարութեան կողմանէ շատ մեծ համբաւ ստացած է, քանի մը անգամ կայսերական քօնապէսներուն հետ զարնուէր է և անոնցմէ շատ մարդիկ կորսնցուցուց ըրեր է:

Թիւօյեղներուն ոտք ելելուն պատճառն այն է որ, կայսրը անոնց վրայ տուրքն ալ ուրիշ տեղերուն պէս ծանրացուցեր է պատերազմներուն պատճառաւ: Թիւօյ Վերմանիայի ու Իտալիայի սահմանագրութիւն վրայ հարուստ երկիր մըն է 750,000 բնակիչով:

— Թեոֆիլոս կը գրէ որ ըստ լատինացի յունիսի 1 ին Վէնիտիկ անձնատուր ըլլալու որոշելով պայմանագրութեան ձեռք դարկեր է: Սալթը Ռատեքին քաղաքին կառավարութիւնը հաստատելէն ետեւ ինքը պիտի երթայ Հոռոմայի բաւարական հրամանատարութիւնը վրան առնելու: Բայց օստիւֆիլիօ Քիլիֆիօ օրագիրը մինչեւ յունիսի 2 ը Վէնիտիկը առնուելուն վրայով բան մը գրած չուի, և կ'ըսէ որ Ռատեքին Վէնիտիկ գացեր է:

ԱՅԳԵՂԱՆ

Վանի հայազգի ժողովուրդը հիմակուան ցուցած ուսումնասիրութեան յայտնի կ'երեւայ որ, թէ որ այն կողմերը հիմակուան պէս առաջ ալ հանգիստ ըլլային նէ՝ շատ յառաջարկութիւն պիտի ըրած ըլլային կըթութեան մէջ:

Վանի գաւառին գրեթէ ամեն տեղը օր աւուր գարնաներուն թիւր կը շատնայ, և արդէն հաստատ ուսանելուն ալ քիչ շատ առաջ երթալուն յայտնի նշանները տեսած եմք այս տեղ յարգապատու մահտեսի Սարտիրոս աղային Վանէն եկած այն նաւակներէն, որոնց հեղինակները գարաւան աշակերտներէն ըլլալով լեզուի և գրի մաքրութիւն մը կը փայլի անոնց մէջ:

Այս շաբթու ալ Վանէն կը գրեն որ Հերբին ըսուած հայաբնակ գիւղի սուրբ Յօհաննէս Լիւղեցիին փառաւոր շինութեան ետեւ գարնայ մըն ալ պիտի շինեն գիւղացիք դարձեալ թէ իրենց և թէ մէկ քանի բարեպաշտ և ազգասէր երեւելի անձանց նպատակը: Երբեք այս բարեպաշտ անձանց որոքը եկեղեցին շինուէր լըմնցեր է, հիմա կարգը եկեր է գարաւանը, կը յուսամք որ մօտեցնան շինութեան լըմն ալ կ'առնենք:

— Վալթիւրի սուրբ Փրիկի գարաւան յառաջագիւղ աշակերտներէն մէկը հետեւեալ ստանաւորը գրելով մեզ կը պատուարէ որ յառաջապէս շնորհակալ ըլլամք Վալթիւրի (Յօհաննէս և Կոստան եան Վալթիւր արժանապատու աղաներուն որոնք ձեռք ձեռքի տուած բաւական ժամանակէ ի վեր նոյն գարնային պաշտպան կենալով անոր ամէն հոգը ազգասիրական ոգով մինչեւ հիմա տարեր են և ասկէ անգին ալ տանելուն ամենեւին տարակոյս չունիմք:

պիտանի կ'ըլլայ, անոր ամէն մէկ կարողութիւնը կը գործածուի, աղբը Ժիր, արթուն, հարուստ, հօր ու խաղաղ կ'ըլլայ. այսինքն, ազգին ամէն մէկ անհատը՝ ամէնուս ցանկացած վիճակին կը հասնի առանց ուրիշ վնասելու:

ՀԱՏՈՒԱԾ ԻԳ

Քաղաքագրութիւն:

Այս ու հետեւեալ հատուածին մէջ Նիւթը ամենէն կարեւորը կը նշանք համարէ, որովհետեւ անոնց մէջ մարդուն վրայ պիտի խօսիմ, որ թէ պէտ ամէն գիտութեանց բայց մանաւանդ քաղաքական տնտեսութեան գրեթէ միակ նպատակն է:

Սիւնէ որ 18 երրորդ դարոյն վերջերը եկաւ նէ, մարդիկ կը կարծէին որ տէրութիւն մը որչափ շատուր ըլլայ՝ այնքան աւելի հօր կ'ըլլայ, կամ մարդս՝ ամէն ընչից էն պատուականը

համարելով՝ կը կարծէին որ ամենէն հարուստ տէրութիւնը՝ ամենէն շատ ժողովուրդ ունեցողն է, ու հետեւաբար ալ շատ տէրութիւններ ու միայն քաղաքի զաւակ ունեցող մարդոց թիւին կայեցին ու կերպ կերպ օգնութիւններ ըրին, այլև ատեն եղաւ որ Վալթիւրի տէրութիւնը՝ առաջի կեցողներուն վրայ պարփաւ զբաւէ:

Թեպէտ իրաւընի մարդս երկիր մը ամենէն պատուական ու պիտանի հարստութիւնն է, (թէ որ կրնայ այս անուամբ կոչել Վալթիւր այս ամէնէն աղիւղ գործը) ու ամէն օրէնսդրութեան ու կառավարութեան փախճանքն ալ պէտք է որ ան ըլլայ, բայց այս ալ գիտաւոր է, որ այն ժամանակը միայն ժողովուրդ մը իր երկրին իր տէրութեանը օգուտ կ'ընէ, երբոր կրնայ ինքընքը իր աշխատութեամբ բոլորեցնել, իր կենքը ուրիշ բէռ՝ չընէր, կամ իր ստանալին փոխառնէր ինք ալ իր աշխատութեան պէտքերը կը հատուցանէ: Ուստի ա-

նոնց այս վերջի պայմանը մէջ բերելու, անտարբեր կերպով մը բազմա մարդութեան խրախոյս տալը տեսնուական օրինակ դէմ գործը մըն է: Բաւական է որ կառավարութիւն մը ու տեղի հաց ձարելու նայի, այն հացը ու տեղի բերանը ինքիւն կը պատրաստուի: Վանի զի, ինչպէս որ ուրիշ ալ մէն իրաց շատութիւնը՝ յարգերին կը կորսնցունէ, ասանկ ալ մարդիկ շատ ատեն այնչափ կը շատնան որ եղած տեղերուն օգուտ մը չեն ընէր: Թեպէտ մեր երկիրներուն մէջ մինչև այս օրս աս լրաճիս օրինակը չէ տեսնուէր, բայց Եւրոպայի մէջ շատ աւտեն տէրութիւնները իրենց ժողովուրդը հատուած հատուած ասգին անգին ցրուելու կը պարսպանին, որ երթան իրենց երկիրներուն ամացի տեղ ու անքը լեցունեն: Այս հատուածներուն գալնական կ'ըսեն, և այս գաղթականները զետեղելու համար ալ տէրութիւնները իրենց գանձէն ծախք կ'ընեն, մինչև անգամ գացողին վարձք

ալ կուտան, վասն զի գիտեն որ այն մարդիկը իրենց եղած տեղը աւելորդ են, բանի մը պէտք չեն, յարգ չունին, ու թէ որ եղած տեղերին մը նան՝ չքաղաքութիւնը զրկենք պիտի պարտաւորէ խօսովութիւններ հանելու ու ժողովուրդին վնաս հասցնելու: Թեպէտ գիտեն որ անոնք ալ մարդ են ու մարդն ալ Վալթիւր ըստ տեղած արարածոց ամենէն պատուականն է, բայց ինչ չափ, անոնք ալ օրին ջուրին ու լոյսին պէս կրնան շատնալ ու քաղաքական յարգերին կորսնցունել:

Ժողովուրդը մը շատ է կամ քիչ է ըսուելու համար քաղաքի չափ մը չի կայ: Ռուսաստանի պէս արգասաւոր երկրի մը մէջ մէկ քաղաքի մը համար 100,000 հոգին կրնայ ըլլալ մը քիչ ըսուի, ու նոյն ժողովուրդին երեք չորրորդ մասը կամ 75,000 հոգին Արաբիայի մէջ մի և նոյն ընդարձակութեան բերրի տեղ մը վրայ կրնայ շատ ու նաև չափազանց ըսուիլ: Իսկ Էր-

Օրինք գեղեցիկ զինք գիրք բարձունք՝
Զքնաղ ճակատ պարճանաց,
Դիտակ փայլուն լեռուն Սասիս՝
Ճաղկապտակ եղբայր,
Տուն մեր նախնայն դու ընդունակ՝
Յերկնաբերձ ծայր վեհապանձ,
Բարձ քոյր սյգմէն բող տխրալի՝
Եւ թագ ձգեալ պսակաց:

Որպէս փեսայ յառագաստէ՝
Ճեմն յորինեալ վետ ընդ վետ,
Պսակ ձեռնին գեղ շափիւղեայ՝
Սիգան պանծան սիրոյն հետ,
Զի իմաստ պերճ ճաճանջ շողշող՝
Տեղի առեալ Հայաստան,
Արփիացան աստեղածեմ՝
Պերճ գիտութեան դանձարան:

Դաշտ ծաղկածիր հարթ ուղղեցան՝
Մեր առաջի հրճուելիս,
Մինչեւ զփառացի ցուցեր զհանգէս՝
Իմ ցանկալի վեհ Սասիս,
Զի տեսանեմ զայն տխրութիւն՝
Ի բայ մերժեալ ներկայիս,
Հրաւէր սիրոյ քոյր որերաց՝
Իմոյ զարմին միշտ լինիս:

Մէջ զինչ հրճուանք զինչ բերկրական՝
Խնձրակն յայտնի իմ մոտաց,
Եւ ծածանմունք խաղալ կրից՝
Յօնես հեշտիկ ի բարձանց,
Դիտեմ չքնաղ ջահ լուսարփույն՝
Յայս կէտ զուարթ լուսածեմ,
Ծիրանըշտ հիւսեալ պսակ՝
Ծաղկօք փառաց տաս վեմ:

Իմ առաջի նուէր մաքուր՝
Քոյր պերճութեանց արձակես,
Միակ հաղորդ նախնի փառաց՝
Նախնի իմ հարց հրաւիրես,
Որպէս երբեմն էիր ծաղկեալ՝
Պարծանք այլոց լրարատ,
Քան զառաջինն վեհ գերազանց՝
Գտար այգմեան անարատ:

Սիշտ ծածանմամբ շող լուսասփիւռ՝
Որպէս դամբար արփային,
Զերթ զեփիւռոց ճաճանջ չքեղ՝
Ճաւալ ձգես իմաստին,
Միշտ անպակաս գանձեալ պահեստ՝
Ի ծոց ունիս քաջ արանց,
Սերունդ աղնիւ յոսկեայ արօտ՝
Ճաղկապտակ քոյր դաշտաց:

Դամբան զգամ գտան ընտիր՝
Քոյր վեհ փառացի անվեհեր,
Մինչեւ անգամ թագաւորեալ՝
Վսեմ փառօք սոսաբեր,
Որպէս Պարոյր Հայկ և Տիգրան՝
Պանծայ ուստերք քոյր արեար,
Հփկու մարտիւ աշտանակեալ՝
Հահատակն միշտ զերեար:

Որք յերիս ծագս եղբայր երկրի՝
Դող և սարսափ հասուցին,
Օճան բարեաց նպատակ մեզ՝
Զիւր քաջութիւնըս ցուցին,
Ահա այսպէս ասեմ յանստու՝
Լոյս անպատում արեգի,
Ճաղկեաց վեմ ոսկեկըշտլ՝
Զերթ ջահ լուսայ Գեմետրի:

Սինչ ի գագաթ ի պերճ Սասիս՝
Սլացաւ իմաստ ոսկեփայլ,

Սաւառնաթեւ նա վետ ընդ վետ՝
Միշտ փարեցաւ գեղափայլ,
Ի սէր միակ ցօնեան առ մեզ՝
Քաղցրասիւք ցող շարժական,
Թագ ի գլուխ զերթ օրիորդ՝
Միշտ պանծացուք բերկրական:

Յաշխերպաց սորբ Փրկիչ Դարս
Կան լըշխունի Յարութիւն,
Կարապետ արարիւն:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՊՕԼԻՍ 18 ՅՈՒՆԻՍ 1849

ԲՆԻԿ ԱՊՐԱՆԻՔՆԵՐ

Գրեթէ առհասարակ թոյլ են, որը Լըրոպայէն
չուզուելուն, որին ալ նորը ելլալը մօտ ըլլալուն
համար: Իայց կան մէկ քանի ապրանքներ որոնց
գինը քիչ մը բարձրացած են ինչպէս որ հետեւ
եալ ցուցակէս ալ յայտնի է:

Սեփա: Նորը մօտեցաւ ելլալուն համար բնաւ
հինին գին չի գրուիր:

Լիֆթ: Երկու շաբթուան մէջ մինչեւ 155 ծախ
ուեցաւ, բայց հիմա ասոր ալ նորը ելլալը մօտ ըլ-
լալուն, ոչ գին տուող կայ և ոչ ալ այն գինէն վար
ապրանք տուող կայ:

Ճէֆթ: Խոյսերինը և Լինկուրինը 18—19
կ'ընէ:

Կիւլեալ: Նորը այս տարի խիստ քիչ պիտի ըլ-
լայ, ուստի կ'երեւայ որ ասոր գինը բարձրանայ,
շաբթուա 16—17 ի ծախուեցաւ:

Սեփա: Լըրոպայի համար առնող չի կայ, հոս
տեղի համար մինչեւ 23—23 1/2 ի առնող եղաւ:

Թիֆթ: Լընող չունի, քիչ մը բան 13 1/2 ծախ
ուեցաւ մինչեւ նաւը ծախքը վաճառողին վրայ:

Լոթ: Նոյնպէս ալ աս տպրանքէն քիչ մը բան
ծախուեցաւ 145—150 մինչեւ նաւը ծախքը վա-
ճառողին վրայ:

Սալ: Սարսիկ համաճախելով վաճառողին վը-
րայ ըլլալով 11 1/2—11 3/4 էն աւելի չընէր:

Բէթ: Կոյս ալ վերի պայմանաւ 175—180
կ'ընէ:

Եֆթ: Սինչեւ 4 ի ինջաւ հօխան:

ՕՏԱՐ ԱՊՐԱՆԻՔՆԵՐ

ԿՏԱԻԵՂԵՆԵՐ

Լսոնք ժամանակէ մը ի վեր գրեթէ առհասա-
րակ գէշ վիճակի մէջ էին: Սնտուպէն եկած կը-
տաւեղէններուն տասը մասին մէկ մասը հաղիւ կը
ծախուէր, բայց այս օրերս տօնավաճառներուն
պատճառաւ քիչ մը ասոնց վրայով առուտուր կ'ըլ-
լայ բայց վար գիններով ինչպէս հետեւեալ ցուցա-
կէս յայտնի է:

Լմերեք 5/4	9 1/2 լիպրանոց ծրարը	44—48
" "	9 1/4 " "	42—46
" "	9 " "	40—44
" "	8 3/4 " "	38—42
" "	8 1/2 " "	36—40
" "	8 1/4 " "	34—38
" "	8 " "	32—36
" "	7 3/4 " "	30—34
" "	7 1/2 " "	28—32
" "	7 1/4 " "	26—30
" "	7 " "	24—28
" "	6 3/4 " "	22—26
" "	6 1/2 " "	20—24
" "	6 1/4 " "	18—22
" "	6 " "	16—20
" "	5 3/4 " "	14—18
" "	5 1/2 " "	12—16
" "	5 1/4 " "	10—14
" "	5 " "	8—12
" "	4 3/4 " "	6—10
" "	4 1/2 " "	4—8
" "	4 1/4 " "	2—6
" "	4 " "	0—4

Տիֆթ 5/4	"	48—50
Թէթ	"	25—26
Կարմիր լաբէս	"	17—18
Խառնի 6 լիպրա 18 ինջ	"	36—38
Բալթիք	"	42—45
Խառն	"	50—60
Թէթ բալթիք	"	30—33
Լնտիր տեսակը T. 3/6	"	40—43
Տիֆթ	"	44—46
Լնտիր	"	50
Պատմա թուրինքի	"	33—35
" լաճիվէրտ 2 գոյն	"	38—39
" " 3 "	"	42—42 1/2
Շալ ֆերմայիչ	"	21—22
" ջուպուկիւր խառն	"	13
" " խառն	"	10 1/2—11

Բամպակ որորած 8 էն 14 կ'ընէ 9 1/2—9 3/4 մնաց-
եալ թիւերն ալ մէկ մէկէ 40 փարայ տարբերութի
ունին բարձրանալով:

Լմերեքէն նոր բամպակին համար գէշ լուրեր
կայ և ստոյգ է որ մեծագոյն մասը սաստիկ ցուր-
տէն ապրիլի մէջ ապականուէր է, ուստի յոյս կայ
որ բամպակին գինները բարձրանան և մինչեւ հի-
մա շատ բարձրացած էին թէ որ Լըրոպայի խառ-
վութիւնները արգելք չըլլային: Լըրէն Լնգըն
կտաւեղէնները քիչ մը բարձրացեր են:

ԽԱՆԹԱՐԻՑԷ

Շէքեր ինկիլիւ, բէլլէ	ընչ	270—275
" օլանտա	"	250—255
" ինկիլիւ և օլանտա փշրած	"	225—230
" երկրորդ տեսակը	"	220—225
" օլանտայի փշրածը մինչեւ	"	218—220
ալ առնող եղեր է:		
Խահլէ: 600 Պարիկ չափ բան ծախ ուեցաւ խառն		525—545
Խալայ: Բիչ մը բան ալ ասիէ ծախ ուեցաւ		575—580
Խըւմը: Նոյնպէս		72—73
Պիպէ: "		4 3/8—4 1/2
Լըրիթ շուէա		48 1/2—62

ՀՆՏԵՂԵՆԵՐ

Լսոնց վրայով նշանակած գիններին գրեթէ մի-
այն անուամբ է որովհետեւ անանի մէկ նշանաւոր
առուծախք մը եղած չունի:

Լըփ	կարծր	22—23
Պէսարապիւ	"	21—22
Ռումէլի	"	19—20
Խալահիլ	կակուղ	13—16
Խումէլի	"	16—18
Սնրացորեն, շաբթուա ասիէ բաւական բան ծախուեցաւ մինչեւ		14 1/2
Գարի		5 1/2 6
Օտէսայի ալիւր Ա. տեսակ		140
" " Բ. "		120
Լոյս ալիւրը պարկով կը ծախուի որ		63—65
հօխայ կուգայ:		

Ի ԴԻՄԱՅ ԱԶԳԻՆ

ՎԵՐԱՏԵՍՈՒՂ

Ս'ըրիւ Լալթիս:
Ի Պրիկի Նոր Խան:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԶՈՎՀԱՆՈՒ ՄԻՒՀԵՆՏԻՍԵՆ

գեմ թէ, ժողովուրդի մը թիւը որչափ
կ'ըլլայ թող ըլլայ, քանի որ իրեն շա-
տուութեանը համեմատ քործք ու բա-
ւական կերակուր չի գտնալ, լափալան
կը սեպուի, ու իր աղքատ կամ տէրու-
թեանը հարստութիւն մը ու զօրու-
թիւն մը չըլլալէն ի դատ զանիկայ ճըն-
շող ծանր բեռ մը կ'ըլլայ: Ինչպէս որ
ըսի Լըրոպայի կառավարութիւնները
մինչեւ տասնութերորդ դարուն
վերջերը հասան նէ բազմամարդութե-
այս ամենակարեւոր խնդիրը, կամ բազ-
մամարդութեան բնական օրէնքը չի
ճանչնալուն իրենց ժողովուրդին սը-
նունդէն աւելի թիւը շատցնելու
նպատակով: ու այս ներհակ ծամբով հի-
մայ Լըրոպայի մէջ առհասարակ տես-
նուած խռովութիւններուն պատճառ-
եղան: Ուստի կը նայի, որ Փարիզու-
] օնտուայի, Իսլանտայի, Լատվիւր-
կի, Լատաւի, Բիւլղարի, Լեպոն մէջ
ժողովուրդը ոտքի ելեր է արիւնհե-
ղութիւններ ըրեր է ասոր պատճառը
չի կրնար որոշել իրենց կառավա-

րութենէն գոհ չեն կ'ընէ " բայց ին-
չ" գոհ չեն, չի կրնար հասկնալ: Բա-
ղաբական անտեսութեան տեղեկու-
թիւն չունեցող կարգացողներն ալ այս
խռովութիւնները տեսնելով իրենց
գիտցածներովը այս կարեւոր խնդիրը
ըմբռնելու չի կրնալով շատ այլանդակ
մտածութիւններու գաղտնի, որոնց
մէկն ալ մօտ օրերս կը կարծէր որ
Փարիզի ու Վիեննայի մէջ բանաւոր-
ներուն ոտք ելլելով խռովութիւն հա-
նելը ու արիւն թափելուն պատճառը
կրճատեալ վարդապետութենէն տեղե-
կութիւն չունենալին էր: 1 ասանկ
այլանդակ գաւառները թէպէտ ա-
մէն ատեն ընկերութեանց կը վնասեն,
բայց որչափ առաւել պիտի վնասեն
թէ որ ասանկ խորին բաղաբաղեանե-
րը կառավարուէր գլուխ ըլլային...
Ուստի պէտք է որ ասանկ ծանր խն-
դիրներու մէջ մեր ուղիք կամ մեր
գործքին յարմար եկած մէկ սկզբուն-
քը պատճառ չի բռնենք այլ ամէն ե-
լ Տեւ Երջայն Արարտեան թիւ 538:

րեւոյթին բուն իսկ պատճառը ինչ
տրուէր: Կարճ խօսքով ըսել կ'ուզեմ
թէ Լըրոպայի հիմնական խռովութիւ-
ններուն շատին պատճառը ատենօք
այն տեղի կառավարութիւններուն
բաղձամարդութեան օրինաց գէմ գոր-
ծելնն է:

Լըրոպան յայտնի բան է որ կերա-
կուրը ժողովուրդին որքանութեանը
հետ համեմատ չեղած երկրի մը մէջ
10 հօգուց ուտելիքը 20 մարդ մէջե-
րին պիտի բաժնեն, ու հետեւաբար
ալ ամէն մարդ անօթի պիտի մնան:
Կամ անտեսականաց լեզուով խօսելով՝
անանկ երկրին մէջ հարկաւ գործա-
ւորներուն շատութենէն մէջերին
հետամտութիւն մը կը պատճառի,
վարչոյ գիւնը կը նոսրանայ ու հետեւաբար
ալ շատերուն վրայ ընդհանուր չքա-
ւորութիւն մը կը բռնանայ: շատերը
գործք չեն կրնար գտնալ, ու աւելի
բաղդաւոր ըլլալով գործք գտնողներն
ալ կուշտ ու կուռ կերակուր չեն կը-
նար գտնալ: Հիմայ օվ կրնայ երկ-

բայիլ որ ասանկ կեսամեւ բաղձութիւ
ժողովուրդ մը ունենալու տեղը՝ աղք-
մը թէ որ անոնց կէսին չափովը կուշտ,
առողջ ու զօրաւոր ժողովուրդ մը ու-
նենայ իրեն աւելի աղէկ է: Կառավա-
րութիւնները ժողովուրդին շատ ըլ-
լալը զօրք ընելու համար կը ցանկան:
բայց պատմութիւններուն մէջ անհա-
մար օրինակներ կան, որ կը հաստա-
տեն թէ կերակուր չունեցող անօթի
զօրքերը որչափ շատ ալ ըլլան անպի-
տան կ'ըլլան ու կը յաղթուին:

Ուրեմն աղքի մը երջանկութեանը
ստոյգ ապացոյցը իր ժողովուրդին շա-
տութիւնը չէ, այլ ծննդոյ լեռնոյն հեթ քա-
րաբար նայելով մեծելոյ լեռնոյն նոսրու-
թիւնն է:

Հետեւեալ հատուածին մէջ պի-
տի տեսնենք թէ որոնք են ժողովուր-
դի մը մէջ մեղքներուն թիւը աւել-
ցնող կամ պակսեցնող պատճառ-
ները:

Պիպի շարունակութիւն:
Ն. Մ. ԶՕՐԱՅԵՆ